

บทที่ 2

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. 2499

ในการบัญญัติกฎหมายออกมาใช้บังคับ โดยปกติเมื่อมีการบัญญัติกฎหมายใดออกใช้บังคับ ในตัวกฎหมายนั้นเองระบุไว้ว่าให้ใช้กฎหมายนั้นเมื่อใด และหากจะมีบทบัญญัติให้ยกเลิกบทบัญญัติเดิม ก็จะกำหนดไว้ในกฎหมายที่ออกใช้บังคับเช่นกัน แต่สำหรับประมวลกฎหมายอาญามีเป็นไปดังที่กล่าวไว้ กล่าวคือ ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาขึ้นอีก เป็นฉบับหนึ่งต่างหากจากตัวประมวลกฎหมายอาญา โดยในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาได้ระบุไว้ว่าให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ และยังมีบทบัญญัติพิเศษที่เกี่ยวกับการที่บัญญัติประมวลกฎหมายอาญาออกใช้ด้วย^(๓) ทั้งนี้ เพื่อแสดงว่าประมวลกฎหมายอาญามีศักดิ์เท่ากับพระราชบัญญัตินั้นเอง และเพื่อให้เวลาผู้เข้าศึกษารายละเอียดของประมวลกฎหมายอาญาล่วงหน้าก่อนเป็นระยะเวลาพอสมควร พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาแยกพิจารณาได้ดังนี้

ประการที่ 1 กำหนดวันใช้บังคับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ ว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป"

พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 15 พฤศจิกายน 2499 จึงมีผลตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2499

ประการที่ 2 กำหนดวันใช้บังคับประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ ว่า "ประมวลกฎหมายอาญาทำโดยพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 เป็นต้นไป"

(๓) ส่ง่า ลินะสมิต, ศาสตราจารย์, กฎหมายอาญา 1 : อ่างแล้ว.

การนับระยะเวลาตั้งต้นใช้กฎหมายเมื่อระบุให้ชัดเจน คือวันเริ่มต้นตั้งแต่
เวลา 0.00 น. ของวันนั้นเป็นต้นไป

ประการที่ 3 เมื่อประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับแล้ว จะมีผล 5 ประการดังที่
บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ถึงมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่
จะต้องยกเลิกไปและกฎหมายอื่นที่อ้างถึง ดังนี้

1. ให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.
ให้ใช้ฯ ว่า "เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา"

หมายความว่า บทบัญญัติตามกฎหมายลักษณะอาญาเป็นอันยกเลิกโดยประมวล
กฎหมายอาญา ความผิดที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา หากประมวลกฎหมายอาญามีได้
บัญญัติว่าเป็นความผิด ผู้กระทำความผิดในขณะที่ใช้กฎหมายลักษณะอาญายกขึ้นอ้างว่าไม่เป็น
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ แต่ถ้าประมวลกฎหมายอาญายังบัญญัติว่าการกระทำ
เช่นนั้นเป็นความผิดอยู่ ผู้กระทำนั้นหาอาจอ้างว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไปได้
ไม่

2. การแก้ไขอัตราโทษปรับ ซึ่งมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ บัญญัติว่า
"เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในกรณีที่กฎหมายใดได้กำหนดโทษโดยอ้างถึง
โทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษดังต่อไปนี้

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 1 หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 2 หมายความว่า ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 3 หมายความว่า จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น 4 หมายความว่า จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับ

ไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

หมายความว่า กฎหมายใดได้กำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมาย
ลักษณะอาญา เมื่อประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับให้แก้ไขโทษปรับให้เป็นไปตามมาตรา 5

แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ

3. "เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในการจำคุกแทนค่าปรับตามกฎหมายใด ไม่ว่ากฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้ประการใด ให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ แต่สำหรับความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับ มิให้กักขังเกินกว่าหนึ่งปีสำหรับโทษปรับกระหนงเดียว และสองปีสำหรับโทษปรับหลายกระหนง"

(มาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ)

หมายความว่า ไม่ว่าจะมีกฎหมายอาญาลบโทษที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าแล้วเกี่ยวกับเรื่องจำคุกแทนค่าปรับ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับแล้ว จะต้องถือตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาเป็นเกณฑ์

4. ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 46 แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเสมือนเป็นความผิดอาญา แต่ห้ามมิให้คุมขังขึ้นสอบสวนเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย (มาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ)

หมายความว่า เมื่อยังใช้กฎหมายลักษณะอาญาอยู่นั้น วิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมิแต่การลงโทษ ฉะนั้นในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงได้บัญญัติแต่เพียงวิธีดำเนินการในกรณีผู้กระทำความผิดหรือต้องหาว่ากระทำความผิดซึ่งจะต้องถูกลงโทษ แต่เมื่อได้เปลี่ยนมาใช้ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดไว้ 2 กรณี คือ การลงโทษกรณีหนึ่ง และการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยอีกกรณีหนึ่ง สำหรับในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้คลุมถึงกรณีที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ มาตรา 7 จึงได้บัญญัติว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 46 แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเสมือนเป็นความผิดอาญา" แต่จะควบคุมหรือขังผู้จะก่อเหตุร้ายนั้นในระหว่างสอบสวนเกิน 48 ชั่วโมงไม่ได้ และมีข้อยกเว้นสำหรับเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 17 ปีที่จะก่อเหตุร้าย มิให้อยู่ในบังคับมาตรา 46 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

5. เมื่อยังใช้กฎหมายลักษณะอาญาบังคับอยู่นั้น ได้มีกฎหมายหลายฉบับอ้างอิงถึงกฎหมายลักษณะอาญา ต่อมายกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ใช้ประมวลกฎหมายอาญาบังคับให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างอิงถึงประมวลกฎหมายอาญาหรือบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกันแล้วแต่กรณี (มาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ)